

DATOS IDENTIFICATIVOS

Innovación e Investigación nas Ciencias Sociais

Materia	Innovación e Investigación nas Ciencias Sociais			
Código	O02M066V04221			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Sociais. Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar Prada Rodríguez, Julio			
Correo-e	jprada@uvigo.es			
Web	http://faitic@uvigo.es			
Descripción xeral	Nesta materia preténdese que os estudantes, en primeiro lugar, coñezan e apliquen as estratexias de innovación educativa básicas a partir do coñecemento da realidade actual dos sistemas educativos, da organización dos centros e do deseño e desenvolvemento do currículo. En segundo lugar, trata de que os estudantes adquiran coñecementos relativos á investigación educativa e as posibilidades e vías existentes para o seu desenvolvemento no actual sistema de ensino, así como sobre aqueles aspectos relativos ao deseño e desenvolvemento de proxectos de investigación no ámbito das ciencias sociais, a xeografía e a historia.			

Competencias

Código

B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionais do centro.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.

C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e explorar alternativas e solúções.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliação educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliação.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos disponibles, establecendo prioridades, camíños alternativos e identificando errores lóxicos na toma de decisiones.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer e aplicar correctamente metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliação educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliação.	B3 B17 B18	C24 C25 D1 D3
Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como a orientación dos mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionales do centro.	B3 B12 B16	C26 C27 D1 D2
Analizar de modo crítico o labor docente emplegando indicadores de calidad.	B12 B13 B18	C25 C26 D1 D2 D3
Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e los modelos de mejora de la calidad con aplicación a los centros de ensino.	B13 B16	C24 C25 D1 D2 D3

Contidos

Tema

Tema 1: A función investigadora do docente de Ciencias Sociais, Xeografía e Historia.	1.1 Metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliação educativa. 1.2 Proceso de Investigación en Ciencias Sociais, Xeografía e Historia. Tipos de diseño de Investigación. 1.3. Posibilidades das novas tecnoloxías na investigación educativa.
Tema 2: Estratexias de Innovación na ensinanza das Ciencias Sociais, Xeografía e Historia.	
Tema 3: Os programas de autoavaliación e mellora. Modelos de calidad e excelencia educativa.	
Tema 4: A oferta de formación institucional nos diferentes niveis educativos.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	50	60
Resolución de problemas	4	16	20
Seminario	4	6	10
Resolución de problemas de forma autónoma	8	48	56
Lección magistral	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballo tutelado	Traballo realizado de forma individual ou en grupo polo alumnado, orientados á resolución de cuestións, elaboración de informes ou pequenas investigacións.
Resolución de problemas	O alumno debe solucionar una serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condición establecido/as polo profesor.
Seminario	Sesións orientadas ao seguimiento e orientación sobre a preparación de contidos, ao desenvolvemento das actividades e probas de avaliação e á realización dos traballos tutelados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións magistrais.
Lección magistral	Exposición dos contidos da materia polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá nas orientacións específicas, resolución de dúbidas ou problemas no desenvolvemento das secuencias de aprendizaxe.
Seminario	A atención personalizada consistirá na revisión dos exercicios, probas e traballos; na resolución de dúbidas e toma de acordos para calquer aspecto da dinámica da materia.

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación, defensa e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do trabalho, a reflexión crítica sobre as fontes e a bibliografía e a presentación e exposición formal do mesmo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecer e aplicar correctamente metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliação educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliação. E planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como a orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	50	B3 C25 D1 B12 C26 D2 B13 C27 D3 B16 B18
Resolución de problemas	Presentacións/Exposicións: Exposición por parte do alumnado de cuestións relativas aos contidos da materia ou dos resultados dun traballo, proxecto, etc., ben sexa de forma individual ou en grupo.	10	B12 C24 D3
Resolución de problemas de forma autónoma	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos sinalados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Analizar de modo crítico o labor docente empregando indicadores de calidad e coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidad con aplicación aos centros de ensino.	40	B3 C24 D1 B13 C25 D3 B16 B17

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá recuperar as competencias non adquiridas na primeira convocatoria mantendo a nota das probas/actividades xa superadas. Os/as estudiantes que non poidan asistir a clase contarán con actividades e probas alternativas. No caso de non superar as competencias asignadas, deberán presentarse ás probas fixadas e na data prevista pola coordinación do Mestrado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Bisquerra, R., **Metodología de la investigación educativa**, UNED, 2004
- Carrasco, J. y Calderero, J., **Aprendo a investigar en educación**, Rialp, 2000
- García, A. (coord), **Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Enseñanza Secundaria**, GEU, 1997
- Latorre, A., **La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa.**, Grao, 2003
- Liceras, A., **La investigación sobre formación del profesorado en didáctica de las Ciencias Sociales.**, 2005
- Martínez González, R., **La investigación en la práctica educativa: guía metodológica de investigación para el diagnóstico y evaluación en los centros docentes.**, MEC, 2007
- Benejam, P. y Pagés, J., **Enseñar y aprender Ciencias Sociales.**, UCE/Horsori, 1997
- Pizarro, N., **Tratado de metodología de las Ciencias Sociales**, Siglo XXI, 1998
- Prats, J., **Hacia una definición de la didáctica de las Ciencias Sociales**, GEU, 2001
- Ruiz Tarragó, F., **La nueva educación**, LID, 2007
- Sandín Esteban, M.P., **Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones.**, McGraw Hill, 2003
- Sevillano Gracia, M.L., **Estrategias Innovadoras para una enseñanza de calidad**, Pearson, 2004
- TARBIYA, **Revista de Investigación e Innovación educativa**,
- Novelle, Laura, **Sobrevivir al Trabajo Fin de Grado en Humanidades y Ciencias Sociales**, Ed. de la autora, 2018

Recomendacións